

EVROPSKA UNIJA - BOSNA I HERCEGOVINA

8. SASTANAK PODODBORA ZA ENERGIJU, TRANSPORT, OKOLIŠ I REGIONALNI RAZVOJ

19. juni 2025.

Mjesto: Sarajevo (hibridni sastanak)

PREPORUKE

1. Okoliš

1.2 Horizontalna pitanja i međunarodne konvencije

- **Opće preporuke za okoliš i klimatsku politiku:** BiH je pozvana da u potpunosti provede Sofijsku deklaraciju o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan, te da intenzivira aktivnosti u pravcu kružne, klimatski neutralne, resursno učinkovite i konkurentne ekonomije.
- Pod vodstvom Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (MVTEO BiH), a na osnovu usaglašenog jedinstvenog integrisanog plana (4. kvartal 2025.), BiH treba hitno otpočeti provedbu Strategije usklađivanja propisa s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite okoliša BiH (EAS) koja je usvojena u maju 2017. Ovim bi se postigla usklađenost s novim *acquisem* EU i u skladu s tim osigurala revizija, preuzimanje i provedba propisa o zaštiti okoliša u cijeloj zemlji. Potrebno je izvještavati o napretku na godišnjoj osnovi.
- Kao dopunu cjelodržavne Strategije usklađivanja propisa, BiH treba usvojiti konsolidiranu cjelodržavnu Strategiju zaštite okoliša i Akcioni plan (1. kvartal 2026.) kako bi se osiguralo kvalitetno strateško planiranje u sektoru okoliša te koordinirana i usklađena provedba.
- BiH treba osigurati usklađenost propisa u cijeloj zemlji s direktivama o procjeni uticaja na okoliš (EIA) i o strateškoj procjeni uticaja na okoliš (SEA) (2. kvartal 2026.) i značajno unaprijediti njihovu provedbu, kao i provedbu odredbi koje se odnose na javni pristup informacijama o okolišu i učešću javnosti u procesu donošenja odluka.
- Da bi ostvarila napredak u oblasti zaštite okoliša, unaprijedila zaštitu okoliša i uskladila propise s *acquisem* EU, BiH treba ojačati svoje administrativne kapacitete i sisteme za praćenje, te znatno unaprijediti međuinstitucionalnu koordinaciju među relevantnim nadležnim tijelima
- BiH treba dostaviti jasne, dosljedne i konsolidovane informacije o ostvarenom napretku, koje trenutno nedostaju, kako bi se izbjegle fragmentirane ili zasebne nekoordinirane aktivnosti.
- Kako bi unaprijedila provedbu konvencija o zaštiti okoliša koje je BiH potpisala i kako bi osigurala neosporna zastupljenost i sistematsko izvještavanje u ime BiH, BiH treba hitno formalizirati postupak imenovanja Kontaktne tačke za BiH (2. kvartal 2026.).

1.3.2 Upravljanje vodama

- BiH je ohrabrena da unaprijedi važeće propise (uključujući one o vodama) kako bi ih dodatno uskladila s *acquisem* EU o vodama, posebno u segmentima koji se odnose na komunalne otpadne vode, vodu za piće i poplave. To bi trebalo uraditi na koordiniran i usklađen način na nivou cijele države kako bi se osigurala održivost ulaganja, kao što su ulaganja u postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda.
- BiH treba da preuzme obavezu i provede neophodne reforme u ovoj oblasti kako bi upotpunila napore donatora i omogućila održivost i kvalitetno upravljanje sektorom voda.

1.3.3 Upravljanje otpadom

- BiH treba usvojiti cjelodržavnu Strategiju upravljanja otpadom (1. kvartal 2026.) kako bi osigurala koordinirani pristup rješavanju prioritetnih pitanja i ujednačeno usklađivanje s pravnim propisima EU, što je od posebnog značaja u kontekstu kružne ekonomije i Zelene agende za Zapadni Balkan.
- BiH treba intenzivirati aktivnosti na primjeni principa hijerarhije otpada, uključujući efikasno rješavanje različitih tokova otpada, te početi pripreme (2. kvartal 2026.) za usklađivanje propisa sa Strategijom EU za plastiku u kružnoj ekonomiji i Direktivom o jednokratnoj plastici.

1.3.4. Kvalitet zraka, uključujući najnovije informacije o statusu nacrtu Odluke o kvaliteti tečnih goriva u cilju usklađivanja s Direktivom o sumporu u gorivima

- BiH treba izraditi cjelodržavnu strategiju za sistematsku i efikasnu borbu protiv zagađenja zraka te uskladiti svoje propise s *acquisem* EU u bliskoj suradnji svih nivoa vlasti. (1. kvartal 2026.)
- Potrebno je da BiH ubrza uspostavu koordinirane i funkcionalne mreže za praćenje kvaliteta zraka za cijelu BiH kako bi se vlastima i građanima BiH osigurali pouzdani podaci.
- BiH treba uskladiti propise sa Direktivom EU o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (Direktiva (EU) 2016/2284), a posebno ubrzati unapređenje inventara emisija, omogućiti funkcioniranje Registra ispuštanja i prenosa zagađujućih materija, kao i aktivnosti na punoj ratifikaciji i provedbi Konvencije o zraku i njenih protokola (1. kvartal 2026.).

1.3.5. Industrijsko zagađenje (Nacionalni plan smanjenja emisija – usklađenost s Direktivom o velikim postrojenjima za loženje), gašenje termoelektrana Tuzla 4 i Kakanj 5

- BiH treba uskladiti propise s Direktivom o industrijskim emisijama (4. kvartal 2025.) i uspostaviti funkcionalan cjelodržavni Registar ispuštanja i prenosa zagađujućih materija (PRTR) (4. kvartal 2025.), čime će se omogućiti pristup javnosti i slanje prikupljenih podataka institucijama EU-a.
- BiH treba nastaviti aktivnosti na ratifikaciji Protokola uz Aarhušku konvenciju o registrima ispuštanja i prenosa zagađujućih materija (1. kvartal 2026.).
- BiH mora osigurati poštivanje Odluke Vijeća ministara Energetske zajednice.
- BiH treba osigurati primjenu Plana BiH za smanjenje emisija i usvojiti tehničke i finansijske mjere neophodne u tu svrhu (2. kvartal 2026.).

1.3.7 Zaštita prirode

- Imajući u vidu značaj zaštite prirode/biodiverziteta u okviru Zelenog plana EU i visokog potencijala BiH u ovoj oblasti, BiH treba ostvariti napredak u ovoj oblasti. U tom cilju, potrebno je intenzivirati usklađivanje s *acquisem* EU u ovoj oblasti (uključujući navedene Direktive EIA i SEA) i uvesti mehanizme za zaštitu prirode i biodiverziteta. (2. kvartal 2026.).

1.3.8 Buka

- Potrebno je da BiH poduzme značajne napore kako bi uskladila i provela propise EU o buci iz okoliša u cijeloj zemlji (1. kvartal 2026.).

1.4 Mehanizam Unije za civilnu zaštitu (UCPM)

- Kao država učesnica u Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu (UCPM), BiH treba aktivno učestvovati u aktivnostima Mehanizma (obuke, vježbe, sastanci stručnih radnih grupa, prijave za projekte).
- BiH treba nastaviti s provedbom važećih internih postupaka za koordinaciju prilikom slanja međunarodne pomoći putem UCPM-a (u tijeku).
- BiH je dužna uvesti jedinstveni evropski broj 112 za hitne situacije (4. kvartal 2026.).
- BiH treba nastaviti s formiranjem jedinice za hitne intervencije na državnom nivou u skladu sa zahtjevima za module civilne zaštite Mehanizma Unije za civilnu zaštitu i u skladu s odredbama Okvirnog zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u BiH (Službeni glasnik BiH 50/08) (4. kvartal 2026.).
- BiH treba započeti razgovore na državnom nivou o povezivanju na mrežu Transevropskih usluga za telematiku među upravama (TESTA), što je preduvjet za priključenje na Zajednički komunikacijsko-informacijski sistem u izvanrednim situacijama (CECIS).

2. Klima

- Da bi se osigurao strateški pristup sistematskom usklađivanju s *acquisem* u oblasti klime i učinkovita provedba propisa, BiH treba izraditi (3. kvartal 2025.) i usvojiti (4. kvartal 2025.) Zakon o klimi na državnom nivou.
- BiH treba bez odlaganja izraditi Dugoročnu strategiju za razdoblje do 2050. godine i dostaviti je UNFCCC-u.
- BiH hitno treba potpuno uskladiti propise i provesti Uredbu o upravljanju u skladu s obavezama koje proističu iz Energetske zajednice.
- BiH treba hitno usvojiti i provesti propise o praćenju, izvještavanju, verifikaciji i akreditaciji u skladu s obavezama koje proističu iz Energetske zajednice.
- BiH treba hitno usvojiti energetski i klimatski plan (NECP) do 30. juna 2024. uzimajući u obzir preporuke Energetske zajednice.
- BiH treba bez odlaganja izvijestiti o provedbi ažuriranog Nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC) za period 2020.-2030. prema Pariškom sporazumu (kontinuirano/2. kvartal 2026.).
- BiH treba započeti s pripremnim radom i dostaviti novi NDC UNFCCC-u (4. kvartal 2025.).
- BiH treba bez odlaganja ulagati u ljudske kapacitete za provedbu klimatske politike (kontinuirano/ 2. kvartal 2026.).

- BiH treba pokrenuti aktivnosti usmjerene na informisanje javnosti/podizanja svijesti (kontinuirano/ 2. kvartal 2026.).

3. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

- BiH treba ojačati institucionalne i administrativne kapacitete za programiranje, provedbu, monitoring i evaluaciju fondova EU-a kako bi poboljšala nivo pripremljenosti za provedbu Regionalne politike EU (kontinuirano/ 2. kvartal 2026.).
- BiH treba hitno imenovati DIPAK-a kako bi ispunila obavezu iz Okvirnog sporazuma o finansijskom partnerstvu koji je ratifikovala 20.09.2022. godine.
- BiH treba da finalizira prijedlog za uspostavljanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole za fondove EU u dogovoru s Evropskom komisijom, i usvoji ga do 4. kvartala 2025. godine kako bi se ojačali institucionalni i administrativni kapaciteti za programiranje, provedbu, praćenje i evaluaciju fondova EU u skladu s Regionalnom politikom EU.
- BiH mora finalizirati liste prioriternih sektorskih projekata za energetiku, ljudski kapital i digitalizaciju te usvojiti jedinstvenu listu projekata do 4. kvartala 2025. godine na osnovu dobro razrađenih sektorskih projekata u sektorima transporta i okoliša.
- BiH treba bez odlaganja usvojiti cjelodržavnu Strategiju regionalnog razvoja, s kojom se kasni, kako bi iskoristila razvojni potencijal svih regija i smanjila regionalne i lokalne nejednakosti u BiH (2. kvartal 2026.).
- Potrebno je da BiH ugradi dvije makro-regionalne strategije (EUSAIR i EUSDR) u svoje državne i regionalne razvojne strateške dokumente i provede ih koristeći sve raspoložive izvore finansiranja (4. kvartal 2025.).

4. Transport

4.1 Agenda za povezivanje

- BiH treba pojačati svoje napore za provedbu dogovorenih reformskih mjera za povezivanje u oblastima transporta i energije (kontinuirano).
- BiH treba uložiti veće napore da pronade potrebna finansijska sredstva za autoput Koridor Vc. Plan treba biti izrađen do kraja 2025.
- BiH treba nastaviti sa naporima za zaključivanje Sporazuma o željezničkim graničnim prelazima i njegovim protokolima s Hrvatskom (1. kvartal 2026.).
- BiH treba usvojiti Strategiju o inteligentnim transportnim sistemima (ITS) (4. kvartal 2025.).
- I dalje ostaje obaveza za BiH da uskladi propise s ITS direktivom u sektorima puteva, željeznica i unutrašnjih plovnih puteva, uspostavi cjelodržavni sistem za prikupljanje podataka o saobraćajnim nesrećama i osigura dovoljna budžetska sredstva za održavanje željezničke i osnovne cestovne mreže (kontinuirano za održavanje/2. kvartal 2026.).
- BiH treba pojačati napore da ispuni obaveze iz Ugovora o Transportnoj zajednici i njegovog Aneksa I (kontinuirano).

4.2 Strateški okvir transporta u BiH i akcioni planovi: najnovije informacije

- BiH treba hitno nastaviti provedbu Okvirne strategije transporta i njenih akcionih planova blisko sarađujući sa svim nosiocima aktivnosti i dostaviti svoje godišnje izvještaje o provedbi Evropskoj komisiji (kontinuirano /1. kvartal 2026.).
- BiH treba usvojiti ažuriranu Okvirnu strategiju transporta BiH (1. kvartal 2026.).

4.3 Cestovni transport

- BiH treba poboljšati upravljanje sigurnošću cesta kroz uspostavu glavne Agencije za sigurnost cesta (4. kvartal 2025.) i potpuno provesti ostale aktivnosti utvrđene u Regionalnom akcionom planu za sigurnost cesta, uključujući i sveobuhvatnu državnu strategiju za sigurnost cesta za drugu deceniju Akcije za sigurnost na cestama (4. kvartal 2025.).
- BiH treba u cijelosti uskladiti svoje propise o transportu opasnih roba s *acquisem* EU (1. kvartal 2026.).

4.3 Željeznički transport

- BiH treba na najbolji način da iskoristi tehničku pomoć usklađivanju Zakona o željeznicama BiH sa Četvrtim paketom Direktiva EU o željeznicama. Regionalni akcioni plan za željeznice, izrađen u okviru Transportne zajednice, bi trebao biti ključan u provođenju reformskih procesa u BiH na državnom nivou (1. kvartal 2026.).
- S ciljem provedbe tehničkih specifikacija EU za interoperabilnost (TSI), BiH treba nastaviti pregled i usklađivanje državnih željezničkih tehničkih i sigurnosnih pravila s TSI-ma u skladu s *acquisem* EU i ovlastima Agencije za željeznice EU (ERA) (kontinuirano/1. kvartal 2026.).
- BiH treba uložiti dodatne napore kako bi povećala nezavisnost željezničkog regulatora, državnog tijela nadležnog za sigurnost i državnog tijela za istrage do kraja 2025.

4.5 Pomorski transport i transport unutarnjim plovrim putevima

- BiH treba usvojiti propise na državnom nivou o plovidbi unutarnjim plovrim putevima u skladu s *acquisem* EU, te nastaviti provedbu prekograničnog Okvirnog sporazuma za poboljšanje plovnosti rijeke Save (1. kvartal 2026.).
- BiH treba izmijeniti i dopuniti Zakon o pomorskom transportu (2. kvartal 2026.).
- BiH treba započeti rad na novom zakonu o unutarnjim plovrim putovima kako bi poboljšala regulatorni okvir za plovidbu rijekom Savom, te započeti preuzimanje *acquisa* EU iz Aneksa I.5 Ugovora o Transportnoj zajednici (što je prije moguće).

4.6 Zračni transport

- Po pitanju zračnog transporta, BiH treba i dalje voditi računa da osigura adekvatnu organizaciju i dovoljne resurse Direkciji za civilno zrakoplovstvo za nadzor sigurnosti i zaštite, kako bi postupila po nalazima Evropske agencije za sigurnost zračnog prometa.
- Preporuka je da BiH ubrza izradu i usvajanje Zakona o zrakoplovstvu kako bi se uskladila s *acquisem* EU o zrakoplovstvu u skladu sa Sporazumom o zajedničkom evropskom zračnom prostoru do 4. kvartala 2025.

4.7 Prava putnika (sve vrste transporta) - najnovije informacije (BiH) o napretku u preuzimanju i provedbi *acquisa* EU

- BiH treba nastaviti napredak u provedbi *acquisa* EU o pravima putnika u svim vrstama transporta do 4. kvartala 2025.

4.9 Multimodalni i intermodalni (uključujući i kombinirani) transport

- BiH treba preuzeti Uredbu o elektroničkim informacijama u teretnom transportu (eFTI) i usko surađivati s projektom EU4Digital na provedbi eFTI okvira.

5 Energetika

5.1 Obaveze iz Ugovora o Energetskoj zajednici

- BiH treba dovršiti preuzimanje cijelog paketa mjera za integraciju tržišta električne energije i provesti aktivnosti utvrđene u zakonodavstvu kako bi se omogućilo povezivanje tržišta s EU, uključujući otvaranje energetskih tržišta, razdvajanje i certificiranje operatora prijenosnog sustava, imenovanje jednog ovlaštenog operatora tržišta električne energije (NEMO) te uspostavu tržišta električne energije dan unaprijed i unutar dana (2. kvartal 2026.).
- BiH treba hitno uskladiti propise na državnom nivou u oblasti plina s Trećim energetskim paketom i Paketom za čistu energiju (1. kvartal 2026.).
- BiH treba otkloniti sve utvrđene povrede *acquisa* EU i Ugovora o Energetskoj zajednici, a posebno one koje se odnose na kontinuirano kršenje Direktive o velikim ložištima (putem planirane modernizacije termoelektrana na koje se to odnosi i/ili smanjenjem proizvodnje) te dovršiti Mapu puta za pravednu tranziciju kako bi se podržalo i ubrzalo postepeno ukidanje ugljena u proizvodnji električne energije (4. kvartal 2025.).
- BiH treba dovršiti i početi provedbu sveobuhvatne strategije obnove zgrada radi unapređenja energetske efikasnosti i mjera za smanjenje potrošnje energije (2. kvartal 2026.).
- BiH treba uskladiti propise i provesti Uredbu o spremnosti na rizike kao i dodatne relevantne propise EU kako bi se povećala otpornost u slučaju energetske krize (4. kvartal 2025.).

5.2 TEN-E i povezivanje

- U saradnji svih nivoa vlasti i uz konsultacije s civilnim društvom, BiH treba nastaviti provedbu državnih i entitetskih akcionih planova u okviru cjelodržavne okvirne energetske strategije, u skladu s ciljevima energetske tranzicije (2. kvartal 2026.).
- BiH treba unaprijediti provedbu svih tekućih i planiranih investicijskih projekata za modernizaciju elektroenergetske mreže i unapređenje međusobne povezanosti (uključujući i projekte od zajedničkog interesa - PMI i projekte od interesa za Energetsku zajednicu - PEI) (2. kvartal 2026.).
- BiH treba donijeti zakone i podzakonske akte radi usklađivanja propisa s novom Uredbom o transeuropskoj energetskoj infrastrukturi (TEN-E) (1. kvartal 2026.).
- BiH treba preispitati i po mogućnosti otkazati projekt plinske interkonekcije između BiH i Hrvatske (južna interkonekcija), jer je u suprotnosti s njezinim obvezama dekarbonizacije utvrđenim u NECP-u (koji bi uskoro trebao biti usvojen) i Zelenoj agendi za Zapadni Balkan (2. kvartal 2026.).

5.3 Unutrašnje energetske tržište

- BiH treba bez odlaganja dovršiti pravno i funkcionalno razdvajanje operatora distribucijskih sistema u svim entitetima. (4. kvartal 2025.).
- BiH treba izvršiti deregulaciju cijena električne energije za sve kategorije osim mikropreduzeća i domaćinstava u skladu s Paketom mjera za integraciju tržišta električne energije (2. kvartal 2026.).
- BiH treba dovršiti imenovanja na preostala upražnjena mjesta u upravljačkim strukturama Elektroprenosa BiH, uključujući imenovanja u upravni i nadzorni odbor (4. kvartal 2025.).

5.4 Obnovljiva energija

- BiH treba provesti zakone o obnovljivim izvorima energije donesene na entitetskom nivou, uz osiguranje dovoljne koordinacije na državnom nivou u vezi s prikupljanjem podataka, jamstvima porijekla, te postupcima odobravanja i licenciranja (4. kvartal 2025.).
- BiH treba brzo krenuti s planovima za značajno proširenje kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, a u manjoj mjeri odgovorno ulagati u hidroenergiju, uz konstruktivan dijalog s civilnim društvom i u skladu s pravilima EU o zaštiti okoliša, transparentnosti i odgovornosti, prvenstveno s ciljem dekarbonizacije domaće potrošnje električne energije (umjesto proizvodnje za izvoz) (2. kvartal 2026.).

5.5 Energetska efikasnost

- Prioritet BiH treba da bude usvajanje energetskog i klimatskog plana (NECP) koji će uključivati ciljeve i mjere energetske efikasnosti (4. kvartal 2025.), zatim usvajanje dugoročne strategije obnove zgrada, uz osiguranje dovoljne koordinacije na državnom nivou (2. kvartal 2026.) te potpuno preuzimanje Direktive o energetske efikasnosti i Okvirne Uredbe o označavanju energetske efikasnosti (1. kvartal 2026.).
